

Brief namens:**VNG, PO-raad, G32, G4, BMK, BK, SWN, BOinK,****Ouders en Onderwijs, AVS**

Retouradres: Postbus 70012, 3000 KP Rotterdam

Tweede Kamer der Staten-Generaal

T.a.v. Vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en

Wetenschap

Postbus 20018

2500 EA DEN HAAG

Onderwerp:

Onderwijsachterstandenbeleid

Bezoekadres: Het Timmerhuis

Halvemaanpassage 90, Rotterdam

Postadres: Postbus 70012

3000 KP Rotterdam

Internet:

rotterdam.nl/a.bossersblaauwboer@rotterdam.nl

Van: Daniëlle Wille**Telefoon:** 06-22031919**E-mail:** d.wille@rotterdam.nl**Kenmerk:** 17MO01081**Bijlage(n):** 1**Datum:** 23 februari 2017

Geachte Commissieleden,

In de laatste maand voor de verkiezingen dreigt dit kabinet een historische fout te maken in het kader van gelijke kansen in het onderwijs. De landelijke oproep om samen te werken aan gelijke kansen in het onderwijs is lokaal luid en duidelijk verstaan. Schoolbesturen, kinderopvangorganisaties, peuterspeelzaalorganisaties en gemeenten pakken gezamenlijk de handschoen op. Met langjarig investeren is in de grote gemeenten een solide en kwalitatief goed aanbod opgebouwd om achterstanden bij (jonge) kinderen effectief te kunnen aanpakken. Wij willen alles op alles zetten om voor alle kinderen een goede start mogelijk te maken. Maar het kabinet dreigt af te breken wat in de voorscholen en het primair onderwijs is opgebouwd.

Het kabinet koerst af op de volgende maatregelen:

1. Er wordt in 2018 € 65 miljoen gekort op het budget voor gemeenten en schoolbesturen voor onderwijsachterstandenbeleid - € 40 miljoen voor gemeenten en € 25 miljoen voor de scholen.
2. Met ingang van 2018 wordt een herverdeling van middelen voor onderwijsachterstandenbeleid tussen de gemeenten voorgesteld die leidt tot enorme verschuivingen, terwijl uit een rapport van het CBS¹, dat in opdracht van het kabinet is gemaakt, blijkt dat verdubbeling van het budget noodzakelijk is. Uit dat rapport blijkt dat het aantal leerlingen met een groot risico op achterstand in het primair onderwijs en de voorschool meer dan twee maal zo groot is als waar het kabinet tot nu toe vanuit gaat.

Samen werken aan kansengelijkheid loont

De voorbije jaren stelde het kabinet scholen, kinderopvangorganisaties, peuterspeelzalen en gemeenten in het hele land in staat om op voorscholen en in het primair onderwijs extra aanbod te creëren om ontwikkelachterstanden bij jonge kinderen in te lopen en de kwaliteit van dat aanbod steeds verder te verhogen. De Inspectie van het Onderwijs laat zien dat met de middelen voor onderwijsachterstandenbeleid goede resultaten zijn geboekt.

We zijn er echter nog niet. Diezelfde inspectie geeft aan dat onderwijs, overheden en andere sectoren de handen ineen moeten slaan om toenemende tweedeling te keren. De SER pleit in

---

¹ Herziening gewichtenregeling voor primair onderwijs. Fase 2: resultaten voor scholen en gemeenten. CBS, januari 2017 (bijlage bij Kamerstuk 27020, nr. 69)

zijn advies “Gelijk goed van start” (januari 2016) voor gericht investeren in voorzieningen voor jonge kinderen, mede omdat zij een belangrijke bijdrage leveren aan de ontwikkeling van kinderen en het bevorderen van gelijke kansen. Het advies van de SER is door veel maatschappelijke organisaties, politieke partijen en de gemeenten omarmd. Ook de studiegroep ‘Duurzame groei’ (juli 2016) pleit voor meer investeringen in de kwaliteit van de voorzieningen voor het jonge kind, om zo achterstanden te bestrijden.

Kinderen in Nederland verdienen gelijke kansen, in alle gemeenten. Dat betekent: bouwen in de kleine gemeenten, niets afbreken in de grote gemeenten. Niet minder investeren, maar méér. Niet korten op het budget, maar extra investeren. De ondertekenaars van deze brief willen zich gezamenlijk inzetten om een kwalitatief sterk voorschools aanbod in alle gemeenten mogelijk te maken, in lijn met het SER-advies.

Afbraak van wat is opgebouwd

Met de voorgenomen korting moeten scholen en gemeenten met minder middelen meer dan twee keer zo veel kinderen ondersteunen. Dat is onmogelijk en onbegrijpelijk. Zo wordt afgebroken wat de afgelopen jaren is opgebouwd. Structureel ingezette maatregelen, moeten worden teruggedraaid. De desastreuze consequenties zullen met name zichtbaar zijn in de G33 en de G4, omdat deze gemeenten door een bestuursakkoord met het rijk extra hebben kunnen investeren, mede naar aanleiding van de motie Van Haersma Buma in 2011 (Kamerstuk 33000, nr. 12).

De consequenties van de korting en de herverdeling van de middelen zijn onder andere:

- Het aantal plaatsen op de voorschool neemt af, waardoor er voor duizenden kinderen geen plek meer is.
- In de grote gemeenten ontstaat opnieuw een gesegreerde voorschoolse voorziening, waar alleen peuters met een achterstand terecht kunnen.
- De kwaliteit van deze voorzieningen neemt af, door minder investeringen in de kwaliteit van het personeel, inzet van minder hoogopgeleid personeel en minder uren voorschool voor de achterstandspeuters.
- Vroegschoolse educatie, schakelklassen en leertijduitbreiding in het primair onderwijs moeten worden stopgezet.
- Klassen worden groter en de tijd voor extra begeleiding neemt af.
- De werkgelegenheid in de voorschoolse sector en het onderwijs neemt drastisch af en de werkdruk neemt toe.

Hoe is dit gat in het budget voor onderwijsachterstandenbeleid ontstaan?

De korting op het budget voor onderwijsachterstandenbeleid is gebaseerd op een achterhaalde gewichtenregeling voor onderwijsachterstanden in het primair onderwijs. Uit het rapport van het CBS blijkt dat het aantal leerlingen met een grote verwachte achterstand ruim twee maal zo groot is als waar het kabinet vanuit gaat.

Dat betekent ook het totale beschikbare budget voor onderwijsachterstandenbeleid op de verkeerde aannahme is gebaseerd. Op basis van de recente cijfers kan worden geconcludeerd dat het budget voor onderwijsachterstandenbeleid meer dan zou moeten verdubbelen. Dit is in lijn met de breed gedragen motie Yücel (kamerstuk 34242, nr. 7) waarin het kabinet wordt opgeroepen “te onderzoeken welke middelen nodig zijn voor een effectief en landelijk dekkend vve-aanbod voor alle doelgroepkinderen”. Een onderzoek overigens, dat nog niet heeft plaatsgevonden, maar op basis van de huidige cijfers kan wel al worden geconcludeerd dat de beschikbare middelen voor onderwijsachterstandenbeleid daarvoor onvoldoende zijn.

Ten slotte is een consequentie van het rapport dat het budget tussen gemeenten wordt herverdeeld. De details van de herverdeling zijn nog niet bekend, maar in het rapport wordt wel een voorstel gedaan, waarbij een duidelijke verschuiving van grotere gemeenten naar kleinere gemeenten optreedt. De herverdeling leidt in de G33 en de G4 tot een korting van nog eens bijna 30% op het budget (€77 miljoen). Scholen in deze gemeenten in het primair onderwijs worden dubbel getroffen, omdat zowel het budget dat zij ontvangen van gemeenten wordt gekort, als het budget dat zij rechtstreeks van het Rijk ontvangen (eveneens bijna 30% - €63 miljoen). Dit is in strijd met de motie Pechtold. (Kamerstuk 34550, nr. 11) De schoolbesturen hebben al sinds 2011 te maken met een daling van het onderwijsachterstandenbudget van gemiddeld bijna €25 miljoen per jaar. Hierdoor zal dit budget per 2018 gedaald zijn met €165 miljoen, terwijl de werkelijke achterstanden van de leerlingen niet zijn afgenomen. Zie voor nadere informatie de infographic in de bijlage.

Samenvatting

Nu niets doen, betekent afbraak in plaats van opbouw in het kader van gelijke kansen in het onderwijs. Wij pleiten voor:

1. Terugdraaien van de korting op de gemeentelijke en schoolbestuurlijke middelen voor onderwijsachterstandenbeleid;
2. Verdubbeling van het landelijke beschikbare gemeentelijk budget voor onderwijsachterstandenbeleid en het budget voor scholen, in lijn met de enorme toenames van het aantal leerlingen met risico op een grote achterstand zodat:
  - in de G86 en in de kleine gemeenten wordt opgebouwd wat in de G33 en de G4 de afgelopen jaren al is bereikt.
  - in de gemeenten het SER-advies kan worden uitgevoerd.

Wij roepen alle politieke partijen op om de komende jaren te zorgen voor voldoende middelen om de onderwijsachterstanden blijvend in te lopen. Wij tekenen hiervoor en willen graag met u in overleg om het doel, een goede start voor elk kind, te verwezenlijken.

Hoogachtend,

Jantine Kriens
Algemeen Directeur

Rinda den Besten
Voorzitter

Jeroen Olthof
Voorzitter Sociale Pijler

Hugo de Jonge
Wethouder Onderwijs,
Jeugd en Zorg
Gemeente Rotterdam

Geert de Wit
Vice-voorzitter

Felix Rottenberg
Voorzitter

Marijke Vos
Voorzitter

Gjalt Jellesma
Voorzitter

Peter Hulsen
Voorzitter

Petra van Haren
Voorzitter